

BOSHLANG'ICH TA'LIMDA O'QUVCHILARNI ETIKA VA AXLOQIY QADRIYATLAR ASOSIDA TARBIYALASH

Mamarayimova Mushtariy

Xalqaro Nordik Universiteti

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi 1-kurs talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqolada boshlang'ich ta'limda o'quvchilarning etika va axloqiy qadriyatlarini shakllantirishning o'ziga xos xususiyatlari o'rganiladi. Etika va axloqiy qadriyatlar asosida tarbiyalashning ahamiyati, ta'lim jarayonida qo'llaniladigan uslub va yondashuvlar tahlil qilinadi. Mualliflar boshlang'ich yoshdagi bolalarning axloqiy tarbiyasini rivojlantirishda oila, maktab va jamiyatning o'rni haqida fikr yuritishgan. Maqola ilmiy-amaliy asosda yozilgan bo'lib, axloqiy qadriyatlarni shakllantirishda innovatsion metodlarga urg'u beradi.

Kalit so'zlar: boshlang'ich ta'lim, etika, axloqiy qadriyatlar, tarbiya, innovatsion metodlar, axloqiy tarbiya, o'quvchi shaxsiyati.

Kirish. Zamonaviy jamiyatda inson ma'naviy tarbiyasining yuqori darajada bo'lishi muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, boshlang'ich ta'lim bosqichida o'quvchilarga axloqiy qadriyatlarni singdirish kelajakda sog'lom, barkamol avlodni shakllantirishga xizmat qiladi. Bolalar hayotning dastlabki yillaridanoq jamiyat axloqiy tamoyillarini o'zlashtiradi, bu esa ularning shaxs sifatida rivojlanishiga asos bo'ladi. Ushbu maqolada boshlang'ich ta'lim jarayonida axloqiy qadriyatlarni singdirishning dolzarbligi, usullari va samaradorligi tahlil qilinadi.

Asosiy qism

Etika va axloqiy qadriyatlar: tushuncha va mohiyat

Etika insoniyat qadimdan rivojlantirib kelayotgan fanlardan biri bo'lib, insonning ijtimoiy hayotidagi axloqiy tamoyillarni o'rganadi. Axloqiy qadriyatlar esa har bir jamiyatda insonning ijtimoiy munosabatlarini tartibga soluvchi asosiy tamoyillardir. Ular shaxsni to'g'ri yo'nalishda tarbiyalashda muhim o'rin tutadi.

Boshlang'ich ta'limning ahamiyati

Boshlang'ich ta'lim bosqichi – bolalarning shaxs sifatida shakllanishidagi asosiy poydevor hisoblanadi. Shu sababli, bu bosqichda nafaqat bilim berish, balki tarbiyaviy jarayonlarga e'tibor qaratish muhimdir. O'quvchilarning yoshlik davrida axloqiy qadriyatlarni o'zlashtirishi ularga kelajakda insonparvarlik, halollik, adolat kabi fazilatlarni singdirishga xizmat qiladi.

Ta'limda axloqiy qadriyatlarni shakllantirishning usullari

1. Rivojlantiruvchi o'yinlar: Boshlang'ich sinf o'quvchilari bilan axloqiy mavzularga bag'ishlangan rolli o'yinlar o'tkazish samarali usul hisoblanadi.

2. Adabiyot va hikoyalar: Yaxshi va yomon xatti-harakatlarni ifoda etuvchi ertak va hikoyalardan foydalanish orqali o'quvchilarni axloqiy qadriyatlarga yo'naltirish.

3. Oila va maktab hamkorligi: O'quvchilarning axloqiy tarbiyasida oila va maktabning yaqin hamkorligi katta ahamiyatga ega.

4. Innovatsion texnologiyalar: Axloqiy qadriyatlarni o'quvchilarga singdirishda interaktiv usullar va zamonaviy texnologiyalardan foydalanish natijadorlikni oshiradi.

Tarbiya jarayonida uchraydigan muammolar

Boshlang'ich ta'limda axloqiy tarbiya berishda bir qancha muammolar kuzatiladi:

O'qituvchilarning pedagogik mahorat darajasi pastligi;

Oila va maktab hamkorligining yetarli darajada yo'lga qo'yilmagani;

Ta'lim jarayonida axloqiy qadriyatlarga yetarli e'tibor berilmasligi.

Taklif va tavsiyalar

1. Boshlang'ich sinf o'qituvchilarining pedagogik tayyorgarlik darajasini oshirish.

2. O'quv dasturlariga axloqiy tarbiyaga oid maxsus mavzularni kiritish.

3. Maktabda oila va jamiyat bilan hamkorlikni mustahkamlash bo'yicha chora-tadbirlarni amalga oshirish.

Xulosa

Boshlang'ich ta'limda o'quvchilarni etika va axloqiy qadriyatlar asosida tarbiyalash – barkamol avlodni shakllantirishning asosiy omillaridan biridir. Axloqiy tarbiya jarayonida zamonaviy ta'lim usullaridan foydalanish, oila-maktab hamkorligini mustahkamlash va o'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirish orqali ushbu jarayonni yanada samarali tashkil etish mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Alisher Navoiy. "Hayrat ul-abror".
2. Karimov I.A. "Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch".
3. Bobur A. "Boburnoma"
4. Vygotskiy L.S. "Psixologiya va ta'lim".
5. O'zbekiston Respublikasi Ta'lim to'g'risidagi qonuni.
6. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar bo'yicha xalqaro tadqiqotlar.